

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา คณะอนุกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ระดับจังหวัดสงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช และเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8 รวม 98 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาจากประชากรทั้งจำนวน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งจำนวน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.442$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการรักษาแบบแผน ($\bar{X} = 3.619$) และอยู่ในระดับ ปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความสามารถในการบูรณาการ และด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเป็นขั้นตอน พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มากที่สุด รองลงมานั้นด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านนโยบายและการปฏิบัติงาน และด้านโครงสร้างองค์กร ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001, 0.01, 0.05 และ 0.05 โดยตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สามารถอธิบายความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาได้ร้อยละ 78.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาองค์กรลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พบว่า 1) ความต้องการการสนับสนุนด้านข้อมูล / ข่าวสารจากสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ 2) จำนวนคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่เหมาะสมควรมีจำนวน 35 คน และควรเป็นตัวแทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างแท้จริง และครอบคลุมทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดความหลากหลาย เช่น นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ตลอดจนผู้ที่มีความ

เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม การบริการ การท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำ

3) ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการลุ่มน้ำด้านปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการลุ่มน้ำขององค์กรลุ่มน้ำส่วนใหญ่เกิดจากนโยบายการจัดการลุ่มน้ำ การกำหนดเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดที่ไม่ชัดเจนแนวทางแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการลุ่มน้ำด้านปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการลุ่มน้ำขององค์กรลุ่มน้ำควรดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการลุ่มน้ำอย่างชัดเจน จัดทำแผนการทำงานและมีการติดตามเพื่อประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 4) ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการลุ่มน้ำด้านประสิทธิผลของคณะกรรมการลุ่มน้ำขององค์กรลุ่มน้ำ เกิดจากการ บูรณาการของการทำงานระหว่างฝ่ายเลขานุการและกลุ่มของคณะกรรมการยังไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร คณะกรรมการลุ่มน้ำจากตัวแทนภาคต่าง ๆ ยังไม่เห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหา การกำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และกิจกรรมในการดำเนินงานไม่ชัดเจน การติดต่อประสานงาน และการสื่อสารด้านข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องค่อนข้างล่าช้า สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการลุ่มน้ำด้านประสิทธิผลของคณะกรรมการลุ่มน้ำขององค์กรลุ่มน้ำ ควรจัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจากภาคส่วนต่างๆ มีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการลุ่มน้ำ อาจมีการแบ่งพื้นที่สำหรับให้คณะกรรมการลุ่มน้ำในการกำกับดูแลควรมีการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาการจัดการลุ่มน้ำ

Abstract

The objectives of the study on factors affecting effective management of Songkhla Basin committees were 1) to investigate the effectiveness of the management and 2) to identify factors affecting effective management of Songkhla Basin by the committees. The population for the study of this survey research included 98 personnel serving as members of Songkhla Basin Committee, provincial Songkhla Basin Sub-committees for Songkhla, Phatthalung and Nakhon Si Thammarat provinces and officials at the Office of Water Resource Region 8. The instrument used in the study was a questionnaire and the data were analyzed using such statistics as frequencies, percentage, arithmetic means, standard deviations and Stepwise-Multiple Regression Analysis. The findings of the study reveal the effectiveness of the management of Songkhla committees as a whole is moderate ($\bar{x}=3.442$). By individual aspects, it is found that ability in maintaining the plan is high ($\bar{x}=3.619$) and moderate in three aspects: adjustment ability, integrative ability and goal achievement ability. An analysis of factors affecting effective management of Songkhla Basin committees using the stepwise multiple regression analysis reveals that personnel factor causes the highest effect on the effective management of the committees, followed by such factors as environment, policy and operation and organizational structure, with the significant level at 0.001, 0.01, 0.05 and 0.05, respectively. A relationship between factors affecting effectiveness management of Songkhla Lake Basin committees can be explained by the effectiveness in the management of the committees for 78.3%. An analysis of the data to be used as guideline for the development of Songkhla Basin organizations reveals the following:

- 1) Support of information from the offices of Songkhla Basin committees is required.
- 2) Appropriate number of the committees should be 35 persons represented by local agencies and covering personnel from various sectors such as academics, local leaders, local experts as well as people who are involved the use of water resources for industry, service and tourism in Songkhla Basin.
- 3) Problems and obstacles in the management of the basin include unclear policy, objectives and key indicators. The guideline for the solution of the problems includes the establishment of an agency

responsible for the management of Songkhla Basin, drawing of working plans and on-going assessment of the operation. 4) Problems of the effective management regarding are mostly arisen from ineffective integration of the work and disrupting coordination between the secretariat and committees. Representatives of the committees from various regions do not give priority to the solution of the problems. Objectives, strategies, goals and activities are not clearly defined. Coordination with other agencies and communication of data among these agencies are inconvenient. For effective solution of the problem of the management of Songkhla Basin, it is suggested that meetings be held to create understanding of the role and responsibility of the committees consisting of representatives from various sectors. The capacity of the committees should be enhanced by designating specific areas for the committees to oversee the work and make visits to the sites to collect information for the solution of the problem.